
ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

36

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Wydział Filologiczny

Komisja etnolingwistyczna
przy międzynarodowym Komitecie Słowistów

Komisja etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN

Redaktor w latach 1988–2018
Jerzy Bartmiński

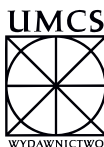
Redaktor naczelny
Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska

Zastępca redaktora naczelnego
Adam Głaz

Sekretarz
Marta Nowosad-Bakalarczyk

Kolegium redakcyjne t. 36.
ANNA PAJDZIŃSKA, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ALENA RUDENKA, Instytut Słowistyki PAN, Warszawa, Polska
SEBASTIAN WASIUTA, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

Rada naukowa
JAN ADAMOWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
DEJAN AJDAČIĆ, Uniwersytet Gdański, Polska
ELENA BEREZOVIČ, Uralski Uniwersytet Federalny, Jekaterinburg, Rosja
FELIKS CZYŻEWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ALOJZAS GUDAVIČIUS, Uniwersytet Szawelski, Litwa
ALEKSEJ JUDIN, Uniwersytet w Gent, Belgia
ALLA KOZHINOWA, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków, Polska
ROMAN LEWICKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
SVITLANA MARTINEK, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina
MICHAEL J. MIKOŚ, Uniwersytet Wisconsin, Milwaukee, USA
SVETLANA TOLSTAJA, Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa, Rosja
JAMES WILLIAM UNDERHILL, Uniwersytet w Rouen, Francja
IRENA VAŇKOVÁ, Uniwersytet Karola, Praga, Czechy
ANNA WIERZBICKA, Australijski Uniwersytet Narodowy, Canberra, Australia
JÖRG ZINKEN, Instytut Języka Niemieckiego, Mannheim, Niemcy

ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

36

Lublin 2024

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

GABRIELA AUGUSTYNIAK-ŻMUDA (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), MARTA BJELETIĆ (Serbska Akademia Nauk, Belgrad, Serbia), ANASTASIIA CARISIO (Uniwersytet Complutense, Madryt, Hiszpania), ANNA CEGIEŁA (Uniwersytet Warszawski, Polska), KATARZYNA CIEPLIŃSKA (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn, Polska), WALDEMAR CZACHUR (Uniwersytet Warszawski, Polska), MACIEJ CZERWIŃSKI (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), NATALIA DŁUGOSZ (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), Nicole Dołowy-Rybińska (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), MARCIN GAJEC (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), ILIANA GENEW-PUHALEWA (Uniwersytet Warszawski, Polska), AGNIESZKA GICALA (Uniwersytet Pedagogiczny Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska), AGNIESZKA GRZAŚKO (Uniwersytet Rzeszowski, Polska), MARIOLA JAKUBOWICZ (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), GALINA KABAKOVA (Uniwersytet Paryski, Francja), AMIR KAPETANOVIĆ (Instytut Języka Chorwackiego i Lingwistyki, Zagrzeb, Chorwacja), HENRYK KARDELA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), KRYSZYNA KLESZCZOWA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), HANNA KOMOROWSKA (Uniwersytet SWPS, Warszawa, Polska), STANISŁAW KOZIARA (Uniwersytet Pedagogiczny Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska), ANNA KOZŁOWSKA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, Polska), HALINA KUREK (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), PRZEMYSŁAW ŁOZOWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), MARZENA MARCZEWSKA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce, Polska), EWA MASŁOWSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), ZOFIA MOCH (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), ALEKSANDRA NIEWIARA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), IWONA NOWAKOWSKA-KEMPNA (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza, Częstochowa, Polska), MICHAŁ OSŁON (Polska Akademia Nauk, Kraków, Polska), DOROTA PAZIO-WLAZŁOWSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), JAROSŁAW PIETROW (Uniwersytet Warszawski, Polska), EMIL POPŁAWSKI (Polska Akademia Nauk, Kraków, Polska), ARTUR REJTER (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), KRISTINA RUTKOVSKA (Uniwersytet Wileński, Litwa), TARAS SHMIHER (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina), IRENA SMETONIENĖ (Uniwersytet Wileński, Litwa), PIOTR STALMASZCZYK (Uniwersytet Łódzki, Polska), MAGDALENA SZULC-BRZOZOWSKA (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska), ANNA TYRPA (Polska Akademia Nauk, Kraków, Polska), PIOTR ZEMSZAŁ (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), MARGARITA ZHUJKOVA (Wołyński Uniwersytet Narodowy Ukrainy im. Łesi Ukrainki, Łuck, Ukraina), ANNA ZIELIŃSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa, Polska), BEATA ŻYWICKA (Uniwersytet w Siedlcach, Polska)

Redakcja wydawnicza

ADAM GŁAZ

STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Projekt okładki i stron tytułowych

JERZY DURAKIEWICZ

Skład

ARTUR DROZDOWSKI

Wydanie czasopisma zostało sfinansowane przez Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Wersja elektroniczna dostępna na stronie: journals.umcs.pl/et

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2024

ISSN 0860-8032

e-ISSN 2449-8335

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

ul. Idziego Radziszewskiego 11, 20-031 Lublin

tel. 81 537 53 04

www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

Dział Handlowy

tel./faks 81 537 53 02

Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

SPIS TREŚCI

I. ROZPRAWY I ANALIZY

1. Anna Pajdzińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Wojciech Chlebda – etnolingwista / Wojciech Chlebda as an Ethnolinguist 9
 2. Waldemar Czachur (Uniwersytet Warszawski, Polska), Marta Wójcicka (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Enantiosemia a sprawa polska. Kategoria OBCEGO i SWOJEGO w badaniach etnolingwistycznych Wojciecha Chlebdy / Contronyms and the Polish Case. The Categories of “the Other” and “one’s Own” in Wojciech Chlebda’s Ethnolinguistic Research 23
 3. Svitlana Martinek (Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine), The opposition *sviy* ‘us (our)’ – *chuzhyy* ‘them (their)’: what has changed during the Russian invasion of Ukraine? / Opozycja *svij* ‘swój’ – *czużyj* ‘obcy’: co zmieniło się podczas inwazji Rosji na Ukrainę? 37
 4. Ivana Dobrotová (Uniwersytet Palackiego, Ołomuniec, Czechy), Wojciech Chlebda (Uniwersytet Opolski, Polska), Idiomykon w rodzinie słowników / The Idiomaticon in the Dictionary Family 55
 5. Stanisław Koziara (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska), Przejawy dziedzictwa oralno-retorycznego w zasobach biblizmów języka polskiego / Manifestations of Oral Rhetorical Heritage in Polish Bilingualisms 69
- *
6. Joachim Grzega (Universität of Eichstätt-Ingolstadt, Germany), Eurolinguistic Notes on Polish, German, Czech, Hungarian, Dutch, English, French, Italian, Spanish and Latin in Warmer’s Late-17th-c. Colloquy. Part 2: Address Forms and Expressive Speech Act Routines / Eurolingwistyczny kontekst języków polskiego, niemieckiego, czeskiego, węgierskiego, niderlandzkiego, angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego i łacińskiego w „Rozmowie” Christopherusa Warmera z końca XVII w. Część 2. Formy adresatywne i utarte zwroty w ekspresywnych aktach mowy 91
 7. Ekaterina Rycheva (Faculty of Arts, Charles University, Czech Republic), *Who is the pike in the Czech political pond?* Or the Conceptual Metaphor POLITICS IS A POND in Czech Political Discourse / Kto jest szczupakiem w czeskim stawie? Metafora pojęciowa POLITYKA TO STAW w czeskim dyskursie politycznym 113
 8. Anna Kaganiec-Kamieńska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Ideologie językowe w programach wyborczych Nowej Partii Postępowej w Portoryko / Language Ideologies in the Political Party Programs of the New Progressive Party in Puerto Rico 129
 9. Marta Nowosad-Bakalarczyk (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Obraz *NIENAWIŚCI* w polszczyźnie (w świetle danych leksykograficznych) / HATE in Polish in the Light of Lexicographic Data 149
 10. Irena Smetonienė (Uniwersytet Wileński, Litwa), Marius Smetona (Uniwersytet Wileński, Litwa), AUTOKRACJA w języku i kulturze litewskiej / AUTOCRACY in Lithuanian Language and Culture 171

*	
11. Agnieszka Gicala (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej, Kraków, Polska), <i>The Human Soul in Today's World. Two Perspectives: Wisława Szymborska's and Olga Tokarczuk's, and their Translocation in Translation / Dusza człowieka we współczesnym świecie. Dwa ujęcia: Wisławy Szymborskiej oraz Olgi Tokarczuk i ich przemieszczenie w przekładzie</i>	183
12. Daria Ławrynow (Instytut Języka Polskiego PAN, Warszawa, Polska), <i>Językowe sposoby ukazania religii w twórczości satyrycznej Ostapa Wyszni (na podstawie publikacji ukraińsko-, polsko- i rosyjskojęzycznych) / Linguistic Portrayals of Religion in Ostap Vyshnya's Satirical Works in Ukrainian, Polish, and Russian</i>	203
*	
13. Анна Кречмер (Венский университет, Австрия), <i>Когда начинается Родина? (О восточнославянском концепте РОДИНА в историческом аспекте) / When Does Homeland Begin? On the East Slavic Concept of HOMELAND in the Historical Context</i>	221
14. Алла Козhinowa (Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków, Polska), <i>Родина в библейских переводах XVI в., созданных на территории Речи Посполитой и Великого княжества Литовского / HOMELAND in 16th-century Biblical Translations from the Territory of Poland and the Grand Duchy of Lithuania</i> . .	237
15. Alena Rudenka (Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, Polska), <i>The Concept of HOMELAND in the Works of Belarusian Emigrants and Repressed Citizens / Pojęcie OJCZYZNY w twórczości białoruskich emigrantów i osób represjonowanych</i>	255
16. Katarzyna Waszczyńska (Uniwersytet Warszawski, Polska), <i>'Ojczyzna' w powojennej korespondencji wojennej białoruskiej emigracji / HOMELAND in Post-WWII Correspondence of Belarusian War Emigrants</i>	271
17. Dejan Ajdaczyć (Uniwersytet Gdański, Polska), <i>„Druga ojczyzna” w języku serbskim i chorwackim / The “Second Homeland” in Serbian and Croatian</i>	281
18. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), <i>Typy danych a koherencja semantyczna definicji kognitywnej (przykład polskiej OJCZYZNY) / Types of Data and Semantic Coherence of the Cognitive Definition. The Case of the Polish HOMELAND</i>	295
*	
19. Maciej Rak (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), <i>Etnolingwistyka historyczna – Słownik mitologii polskiej Jana Karłowicza / Historical Ethnolinguistics: Jan Karłowicz's Dictionary of Polish Mythology</i>	317
20. Izabela Barbara Will (Uniwersytet Warszawski, Polska), <i>Pojemnik jako kulturowy wyznacznik obrazu wody u Hausańczyków / The Image of Water among the Hausa through the Lens of Selected Containers</i>	329
II. RECENZJE I OMÓWIENIA	
21. Elwira Bolek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), <i>Język – kultura – zmysły – poznanie: Ilona Witkowska, Wyrzucić nienazwane: językowo-kulturowy obraz zapachu we współczesnej polszczyźnie</i> , Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas” 2021, 268 s.	349

22. Sara Akram (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), O składni współczesnego polskiego reportażu książkowego: Katarzyna Ostrowska, *Reportaż książkowy w świetle językoznawstwa statystycznego. Składnia – styl – gatunek*, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, 2023, 235 s. 354
23. Monika Grabowska (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Ekspresywne formuły konwersacyjne w języku francuskim, polskim i włoskim: *Les formules expressives de la conversation. Analyse contrastive: français-polonais-italien*, red. Anna Krzyżanowska, Francis Grossman, Katarzyna Kwapisz-Osadnik, Lublin: Episteme, 2021, 575 s., ISBN 978-83-65172-33-4 359
24. Jadwiga Kozłowska-Doda (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Ludowa wiara w moc słowa, czyli co łączy białoruskie *zamowy* z dawną niemiecką medycyną: Таццяна Валодзіна, *Нямецкія лекавыя замовы: групы, матывы, беларускія паралелі* / Tatsiana Valodzina, *Deutsche Krankheitsbeschwörungen: Klassifizierung, Motivik, belarusische Parallelen*, Мінск: Беларуская навука, 2023, 344 s. + fot. 363

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

25. Amelia Urbańska (badaczka niezależna, Warszawa, Polska), Pro memoria. Agnieszka Libura (1968–2023) 369

IV. NOTY O KSIĄŻKACH

V. KSIĄŻKI I CZASOPISMA NADEŚLANE